

1. POROČILO: UMETNOSTNA ZGODOVINA

PREŠERNOV SPOMENIK IN FRANČIŠKANSKA CERKEV

PREŠERNOV SPOMENIK

Na Prešernovem trgu, pred palačo Prešernov trg 5, stoji spomenik največjemu slovenskemu pesniku Francetu Prešernu (1800-49), delo kiparja Ivana Zajca. Kip, ki je vlit v bron, so postavili leta 1905 in je spodbudil številne kritike kulturne in cerkvene javnosti. V oči je bodla predvsem muza*, ki bdi nad pesnikovim kipom, saj je bila preveč »razkrita« za tisti čas. Škof Jeglič je zaradi nje napisal županu Ivanu Hribarju celo pismo z zahtevo, da kip muze odstranijo. Prošnja seveda ni bila uslišana.

Muza pesništva drži nad pesnikovo glavo lovorovo vejico. Podstavek spomenika so naredili okoli leta 1900-05 po načrtih M. Fabianija. Na straneh podstavka sta vzdana dva reliefa, ki prikazujeta Slovo Črtomira in Ribiča.

Prešernov trg je tudi priljubljeno zbirališče mladine, saj se vsak večer (sploh ob koncih tedna) pred spomenikom zberejo mladi iz vse Slovenije, kjer se nato vsak odpravi svojo pot. Tudi čez dan lahko opazuješ ljudi, ki sedijo na podstavku in gledajo vsak v svojo smer.

Vse do druge svetovne vojne je stala za Prešernovim spomenikom znamenita kavarna Valvasor oz. Prešeren, vendar na tem mestu danes stoji Centralna lekarna. Med vojnama so na zahodni strani trga, kjer se začne Hribarjevo nabrežje, postavili Mayerjevo palačo.

Prešernov spomenik je lahko v ponos vsem Slovencem, zato upam, da bo na tem centralnem mestu stal še dolgo.

---

* v grški mitologiji vsaka od devetih zaščitnic umetnosti in znanosti

FRANČIŠKANSKA CERKEV

Na robu Prešernovega trga stoji izjemna stavba opečnate barve, cerkev Marijinega oznanjenja oz. Frančiškanska cerkev. Današnja baročna cerkev s samostanom je bila sezidana med leti 1646 in 1660 na temeljih cerkve in samostana avguštincev iz 14. stoletja. V 18. stoletju so jo prevzeli frančiškani.

Zgrajena je bila po naročilu barona Konrada Ruessenstaina in zasnovali so jo po vzorcu zgodnjebaročnih rimskih cerkva, kot enoladijsko baziliko² z dvema vencema stranskih kapel brez prečne ladje.

Notranjost cerkve krasi baročni oltar (Veliki oltar) kiparja Francesca Robbe, oltar Svetih treh kraljev pa je naredil M. Cusse. Obok cerkve krasijo freske, ki jih je ustvaril impresionist Matej Sternen, notranjost pa je poslikal M. Langus.

Glavno stopnišče, ki je iz 19. stoletja, je danes priljubljeno počivališče utrujenih popotnikov. Po cerkvi Marijinega oznanjenja se je Prešernov trg prvotno imenoval Marijin trg. Z vrha stopnišča imaš prelep razgled v vse smeri, Prešernov spomenik, Tromostovje, tržnico, Čopovo ulico in celo na Grad.

Med Čopovo in Nazorjevo ulico stoji frančiškanski samostan, v katerem hranijo ogromno dragocenih slikarskih del, ima pa tudi bogato knjižnico iz 13. stoletja, v kateri je več kot 55.000 knjig in rokopisov.

V božičnem času cerkev odprejo tudi nenajavljenim obiskovalcem, saj notri postavijo žive jaslice.

---

² starokrščanska cerkvena stavba z visoko srednjo ladjo in nižjima stranskima

VIRI in LITERATURA:

- † France Planina - Slovenija, turistični vodnik
- † Založba Mladinska knjiga - Slovenija, turistični vodnik
  - † Svet knjige - Čudovita Jugoslavija